

Przemoc seksualna i przemoc ze względu na płeć

Przemoc seksualna lub przemoc ze względu na płeć to każdy akt przemocy związany z płcią, skierowany przeciwko człowiekowi. Czyny te obejmują m.n. wyrządzenie fizycznej, psychicznej lub seksualnej krzywdy albo spowodowanie cierpienia, a także groźbę ich dokonania, zmuszanie kogoś do określonych zachowań lub inne pozbawienie wolności w związku z płcią. Przemoc seksualna lub ze względu na płeć może dotyczyć zarówno kobiet i dziewcząt jak i mężczyzn i chłopców. Przykładowe formy takiej przemocy to: gwałt, w tym gwałt małżeński, nadużycia seksualne, przymusowa prostytutka, przymusowe małżeństwa, molestowanie seksualne, handel ludźmi, upokarzanie, okaleczenia kobiecych narządów płciowych.

Gwałt, w tym gwałt małżeński – gwałt to akt przemocy gdzie agresor używa seksu aby skrzywdzić drugą osobę. Do gwałtu dochodzi wtedy, gdy sprawca **wymusza** na ofierze zgodę na seks stosując siłę fizyczną lub grożąc jej zastosowaniem. Ofiara nie jest odpowiedzialna ani za gwałt, ani za czyny gwałciiciela. Nie ma także znaczenia co robiła wcześniej, zanim doszło do zgwałcenia. To gwałciiciel jest całkowicie odpowiedzialny za przestępstwo, a NIE ofiara. Mianem **gwałtu małżeńskiego** nazywana jest sytuacja, w której jedno z małżonków zmusza drugie, wbrew jego, woli do stosunku seksualnego. W sytuacji, kiedy kobieta mówi NIE – mamy do czynienia z gwałtem nawet wówczas, gdy jest żoną sprawcy. Karalny jest nie tylko gwałt ale także **usiłowanie gwałtu**.

Przymusowe małżeństwo – to taki związek, który został zawarty wbrew woli jednej ze stron. W Polsce małżeństwo takie może zostać unieważnione, jeżeli oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński zostało złożone pod wpływem bezprawnej groźby drugiej strony lub osoby trzeciej, jeżeli z okoliczności wynika, że składający oświadczenie mógł się obawiać, że jemu samemu lub innej osobie grozi poważne niebezpieczeństwo osobiste.

Nadużycie seksualne – to mające charakter seksualny naruszenie integralności fizycznej. Chodzi tutaj o dotykane w sposób nieakceptowany przez dotykane oraz dotykane z użyciem siły. Także w sytuacji braku równości czy pod przymusem.

Małżeństwo małoletnich – jest to małżeństwo, gdzie obydwój lub jedno z małżonków (zwykle kobieta) jest małoletnim, czyli osobą, która nie

ukończyła 18 lat. Związki takie są zwykle aranżowane przez rodziny lub zawierane pod przymusem rodziny. Problem ten dotyczy zwłaszcza dziewczynek, szczególnie z rodzin ubogich. Traktowane są one wówczas jako konkretna wartość wymienna, która może poprawić sytuację ekonomiczną rodziców, po ślubie dziewczynki często stają się ofiarami przemocy, także seksualnej.

Czyn lubieżny wobec małoletnich poniżej lat 15 – prawo karne zakazuje doprowadzenia osoby małoletniej poniżej 15 roku życia do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej, nawet jeżeli osoba małoletnia wyraża na to zgodę.

Przemoc domowa/przemoc w rodzinie – to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę kogoś bliskiego lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych. Działania te naruszają prawa i dobra osobiste członka rodziny (osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących). Przemoc w rodzinie w szczególności naraża osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność i swobodę, w tym normy związane z życiem seksualnym. Powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym, a także wywołuje cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają.

Inna przemoc ze względu na płeć:

Przymusowa prostytutka – zmuszanie lub nakłanianie do świadczenia usług seksualnych w zamian za dobra materialne, usługi i pomoc, zwykle stosowany wobec najbardziej bezbronych kobiet

lub dziewcząt, niezdolnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb własnych lub swoich dzieci.

Molestowanie seksualne – wszelkiego rodzaju niepożądane, powtarzające się i nieodwzajemnione próby zbliżenia seksualnego, niepożądane zainteresowanie seksualne, żądanie świadczenia usług seksualnych, insynuacje seksualne lub innego rodzaju werbalne lub fizyczne zachowanie natury seksualnej.

Handel Ludźmi – sprzedaż lub handel ludźmi w celu zmuszenia do aktywności seksualnej, pracy lub świadczenia usług, niewolnictwa lub w celu usunięcia narządów.

Upokarzanie – słowne ataki, które są obraźliwe, poniżające i upokarzające. Często z podtekstem seksualnym.

Okaleczenia kobiecych narządów płciowych – okaleczanie narządów płciowych ze względów kulturowych lub z innych przyczyn pozamedycznych.

Gdzie się zwrócić o pomoc?

Pierwszym krokiem do poradzenia sobie z problemem przemocy seksualnej jest przełamanie milczenia. Musisz pamiętać o tym, iż to że zostałaś/eś ofiarą przemocy seksualnej **nie jest Twoją winą ani powodem do wstydu**. Poproś o pomoc!!! Możesz zwrócić się o pomoc do:

1. Kierownika ośrodka, w którym przebywasz,
2. Pracownika socjalnego,
3. Przedstawiciela personelu medycznego w ośrodku,
4. Funkcjonariusza policji,
5. Przedstawiciela organizacji pozarządowej.

Jakie działania podejmują osoby, do których zwrócisz się o pomoc i czego możesz od nich oczekiwać?

1. Po pierwsze pamiętaj, że osoby do których się zwracasz i które prosisz o pomoc mają obowiązek poszanowania poufności informa-

cji dotyczących Ciebie i Twoich najbliższych. Jeżeli nie chcesz aby ktokolwiek, poza osobą do której się zwrócisz, wiedział o tym co się stało, zostanie to uszanowane. Niezwłocznie po otrzymaniu informacji, iż zostałaś/zostałeś lub możesz zostać ofiarą przemocy seksualnej, powinno Tobie i twoim najbliższym zostać zapewnione osobiste bezpieczeństwo;

2. Jeżeli nie jesteś w ośrodku bezpieczna/bezpieczny, za Twoją zgodą Ty i Twoi najbliżsi mogą zostać przeniesieni do innego ośrodka lub przyznane Wam będą świadczenia na zamieszkanie poza ośrodkiem;
3. Jeżeli nie zostaniesz przeniesiona/przeniesiony, ograniczony będzie dostęp sprawcy lub osoby stanowiącej zagrożenie dla Ciebie. Osoba ta straci też przywileje jakie miała w ośrodku. Może też zostać przeniesiona do innego ośrodka;
4. Otrzymasz informacje, gdzie i od kogo możesz uzyskać pomoc w Twojej sytuacji;
5. Otrzymasz pomoc medyczną w ośrodku lub poza nim, jeżeli zaistnieje taka potrzeba w specjalistycznej placówce medycznej;
6. Otrzymasz pomoc psychologa zatrudnionego przez Urząd do Spraw Cudzoziemców lub organizację pozarządową, jak również udział w grupach wsparcia;
7. Otrzymasz pomoc w złożeniu wniosku o ściganie sprawcy i zawiadomieniu właściwych organów państwa o popełnionym przeciwko Tobie przestępstwie;
8. Jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że sprawca ucieknie lub ukryje się, zostanie powiadomiona o tym Policja, która po weryfikacji danego zdarzenia postanowi o zatrzymaniu takiej osoby;
9. Jeżeli o to poprosisz skontaktują Cię z organizacją pozarządową, abyś mógł/mogła uzyskać pomoc prawną podczas postępowania karnego w stosunku do sprawcy.

Przydatne adresy i telefony:

Centrum Pomocy

Prawnej

im. Haliny Nieć

ul. Krowoderska 11/ 7
31-141 Kraków
Tel.: +48 12 633 72 23
Fax.: +48 12 423 32 77

UNHCR

Al. Szucha 13/15 lok. 17
00-580 Warszawa
Tel.: +48 22 628 69 30
Fax.: +48 22 628 61 24

La Strada Fundacja Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu

skrytka pocztowa 5
PL 00-956 Warszawa 10
Telefon zaufania: +48 22 628 99 99
Fax: +48 22 622 19 85

Ogólnopolski

Telefon Alarmowy

Tel.: 112

Policja

Tel.: 997

Telefon Zaufania

Tel.: 954

finansowane ze środków UNHCR, w ramach projektu EFU WWPE